

Erfaringer i denne Retning. Med Hensyn til, hvorledes Staten kan ordne sig med Great Eastern Linien i England, tror jeg, at det ærede Medlem for Ringkøbing vil komme til at vente længe, hvis han vil have en nøje Opførelse over det. Jeg tror ikke, at den danske Indenrigsminister er til eller vil blive født, der vil være i Stand til, saa længe det forenede Dampskibsselskab sidder i et ret indviklet Forretningsforhold til Great Eastern, at saa en fyldestgørende Besked fra Great Eastern om, paa hvilke Billaar Great Eastern vil slutte Kontrakt med den danske Stat. Det giver sig nok, naar den danske Stat har etableret sin Route. Det vilde være ganske urimeligt, hvis ikke Great Eastern gik ind paa en Overenskomst. Men at saa Billaarene for en saadan Kontrakt paa Forhaand, er umuligt. Den højtærede Indenrigsminister sagde, at det forenede Dampskibsselskab omtrent var retløst i denne Sag, og det knyttede han til en Bemærkning, jeg havde gjort. Jeg tror ikke, at den højtærede Minister kan brejde mig, at jeg har behandlet det forenede Dampskibsselskab som retløst. Jeg har baade ved Forespørgslen i Efteraaret og nu været meget maadholden i min Kritik over for det forenede Dampskibsselskab. Jeg kan affatte min Kritik ganske kort saaledes: Jeg har anerkendt det forenede Dampskibsselskabs store Forretningsdygtighed, ligesom jeg selvfølgelig anerkender dets Virksomhed paa forskellige andre Omraader, men jeg siger, at det forenede Dampskibsselskab er en strapforretningsdrivende, som tager det mest mulige ud af dem, det kontraherer med, og det er ogsaa det forenede Dampskibsselskabs Pligt som et forretningsdrivende Selskab. Jeg tror ikke, man maa tro for meget paa, hvad der ofte tales om baade med Hensyn til denne og hin Forretning, at det forenede Dampskibsselskabs Formaal skulde være Filantropi, at Hovedsagen for det skulde være Samfundsvælgørenhed i større eller mindre Stil. Det har de private Selskaber som saadanne ikke noget at gøre med, og det skulle de heller ikke have. Naturligvis gøre de ogsaa Samfundet Gavn ved at drive deres Forretninger paa en saa god og hensigtsmæssig Maade som muligt, men man maa ikke tro, at de, naar de kontrahere med Staten, ikke tage det mest mulige. Det har sandelig det forenede Dampskibsselskab ved enhver Lejlighed gjort. Jeg bebrejder ikke i nogen Maade det forenede Dampskibsselskab i og for sig, at det har ønsket at saa en saadan Bestemmelse som den omtalte ind i Kontrakten. Den er ganske overordentlig fordelagtig for Selskabet. Men jeg tror

heller ikke, at det var svært at forstaa af mine Udtalelser, at mine Bebrejdelser egentlig rettedes mod den højtærede Minister. Jeg tror ikke, at han burde have ladet en saadan Bestemmelse komme ind i Kontrakten. Den kommer ganske vist til at virke som et Pres over for den Beslutning, vi i Dag skulle tage, og det finder jeg ikke er heldigt. Preset er stærkere, end den højtærede Minister vilde gøre det til. Det er ikke alene det ny Skib, som det forenede Dampskibsselskab kan trække tilbage, hvis vi vedtog Statsdriften, men det er hele Forhøvelsen af Overenskomsten, og vi ville da staa paa bar Bund den 1ste April. Men det glædede mig at høre bekræftet af den højtærede Minister, at han, hvis Statsdriften her vedtages og Stibene skulle bygges, vil anse sig for forpligtet til at overholde Overenskomsten mellem Tingene. Jeg anser det ogsaa for en Selvfølge, at den højtærede Minister føler denne Forpligtelse. Ministeren trøster os da med, at han vil være i Stand til at fylde det Hul, der vil fremkomme, hvis det forenede Dampskibsselskab skulde trække sine Stibe tilbage. Det tror jeg ogsaa, Ministeren kan, og det glæder mig at høre, at den højtærede Minister eventuelt har Vilje dertil. Der er jo kommet saa overordentlig mange Indvendinger frem her, ogsaa fra Medlemmer, som flere Gange tidligere glat væk have stemt for Bevillinger til Statsdrift fra Esbjerg til Parkston. Det maa ærede Medlemmer jo nemlig ikke glemme, at det er et gammelt Folketingsstandpunkt, som alle, der have sidet her i de sidste 10 Aar, have stemt for ikke en, men gentagne Gange, og Sagen er betydelig bedre oplyst nu end nogensinde tidligere. Det er ogsaa blevet sagt, at der intet som helst var tabt, hvis vi i Dag forkastede Fler-tallets Forslag. Det maa jeg benægte. Der vil være tabt meget. For det første vil der være tabt et Aar, inden vi kunne saa Statsdrift i Gang, men meget mere end det. Vi have tabt vort Haand i Hanke med Sagen. Jeg føler mig saa fuldkommen overbevist om, at hvis vi lade dette Aar glide hen, ville vi være endnu mere indviklede i Forholdet til det forenede Dampskibsselskab, end vi allerede ere. Saa vil det fra Selskabets Side, og maaste ogsaa fra anden Side, være gjort endnu vanskeligere at komme over til en ny Ordning, end det er i Djebliffet. Banstighederne kunne være store nok endda.

Til Slutning vil jeg endnu lægge Tinget dette paa Sinde: Dette Kontraktforhold med det forenede Dampskibsselskab er en meget farlig Ting for Staten, ikke alene paa Grund af de Ulemper, der altid er ved at lade et